

Krótką charakterystyka podstawowych wskaźników społeczno-gospodarczych

Miasto Nowy Sącz zlokalizowane jest w południowej części województwa małopolskiego i zajmuje obszar ok. 58 km². Analizując dane wieloletnie, począwszy od 2004 r., **długość rozdzielczej sieci gazowej** na terenie miasta powoli, choć systematycznie wzrastała. W 2004 r. długość rozdzielczej sieci gazowej wynosiła 253,9 km, a **w 2017 r. 366,8 km**. Okres bardziej dynamicznego przyrostu sieci przypada na ostatnie dwa analizowane lata: 2016 – 2017. W rozpatrywanym okresie **długość sieci gazowej zwiększyła się aż o 44,5%**.

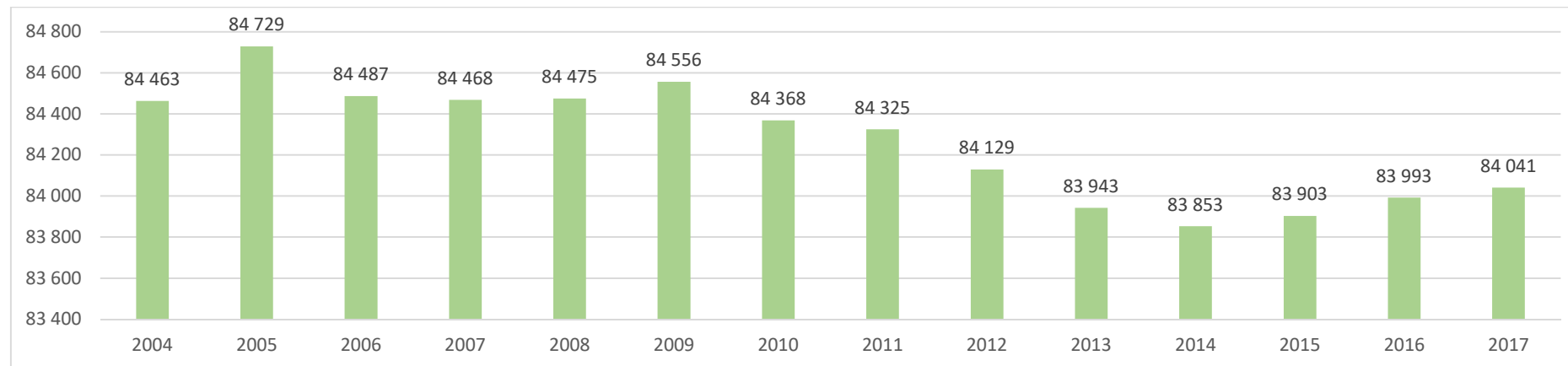
Wykres 1 Długość rozdzielczej sieci gazowej na terenie miasta Nowy Sącz [km]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Miasto jest aktualnie zamieszkiwane przez 84 041 osób (2017r.). Liczba mieszkańców Nowego Sącza bardzo nieznacznie obniża się. **W analizowanym okresie nastąpił spadek liczby ludności wynoszący 0,49%**.

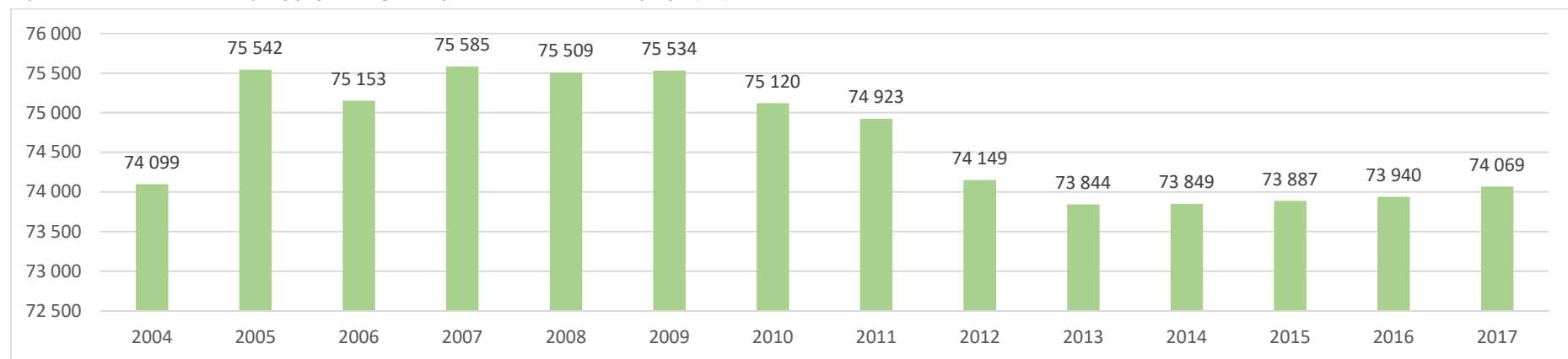
Wykres 2 Liczba ludności miasta Nowy Sącz [os.]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Dynamicznie **wzrastała liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym**: w 2004 r. było to 1465,7 podmiotów, a w 2017 r. 1929,9 podmiotów. W analizowanym okresie liczba ta zwiększyła się **aż o 31,67%**. Przyrost liczby ludności pociąga za sobą wzrost liczby mieszkań. Liczba mieszkań w 2004 r. wynosiła 26 718, a w 2017 r. – 30 172 mieszkań. **Przyrost liczby mieszkań wyniósł więc 13%**. Od 2004 do 2009 roku **wzrastała liczba ludności korzystającej z sieci gazowej** – lecz w latach 2010 – 2014 nastąpił spadek. Ponowny niewielki wzrost obserwuje się od 2015 roku. Ostatecznie **udział ludności korzystającej z sieci gazowej wyniósł w ciągu ostatnich lat 88%**.

Wykres 3 Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej na terenie miasta Nowy Sącz [os.]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Z kolei zużycie gazu na cele grzewcze zwiększało się na przestrzeni lat 2005-2017 (dane dostępne w tym zakresie od 2005 r.). Wyraźny skok nastąpił w 2011 r. **Odsetek gospodarstw domowych ogrzewających mieszkania gazem w 2005 r. wyniósł 12%, podczas gdy w 2017 już 26%.**

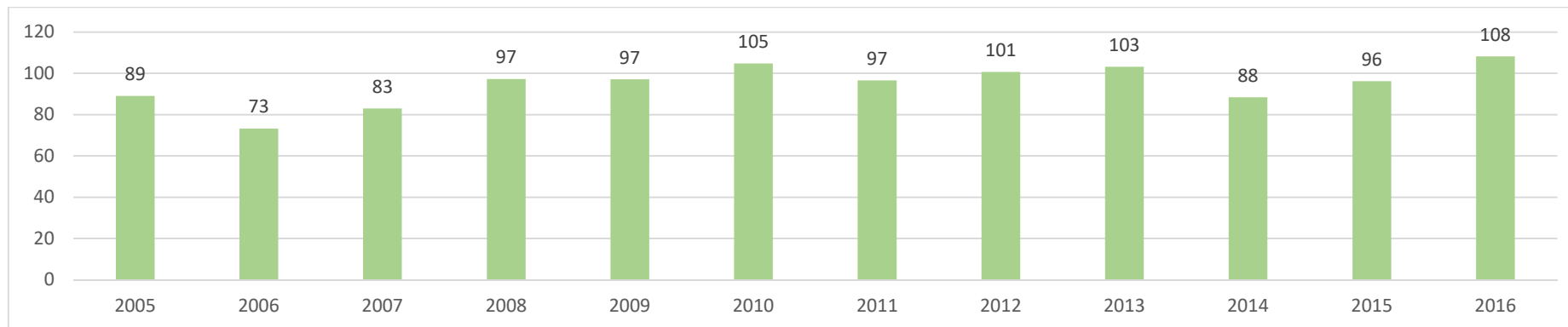
Wykres 4 Odsetek gospodarstw domowych ogrzewających mieszkania gazem [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Zwiększyło się także roczne zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań *per capita*. W 2005 r. wynosiło ono 89 m³/os./r., a w 2016 r. (ostatnie dostępne dane) – 108 m³/os./r. Przyrost wyniósł więc 21,34%.

Wykres 5 Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań *per capita* [m³/os./r.]

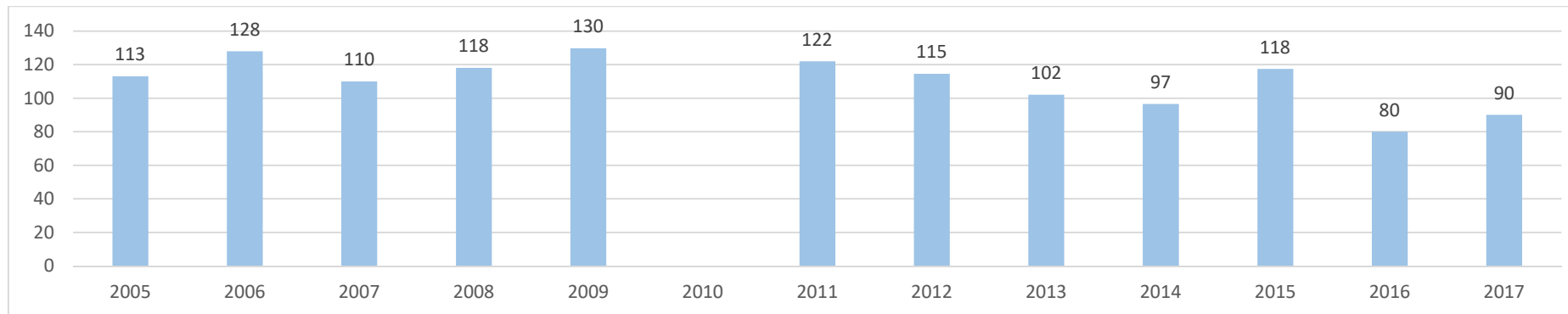

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Korelacja pomiędzy wzrostem zużycia gazu na cele grzewcze a poprawą stanu jakości powietrza

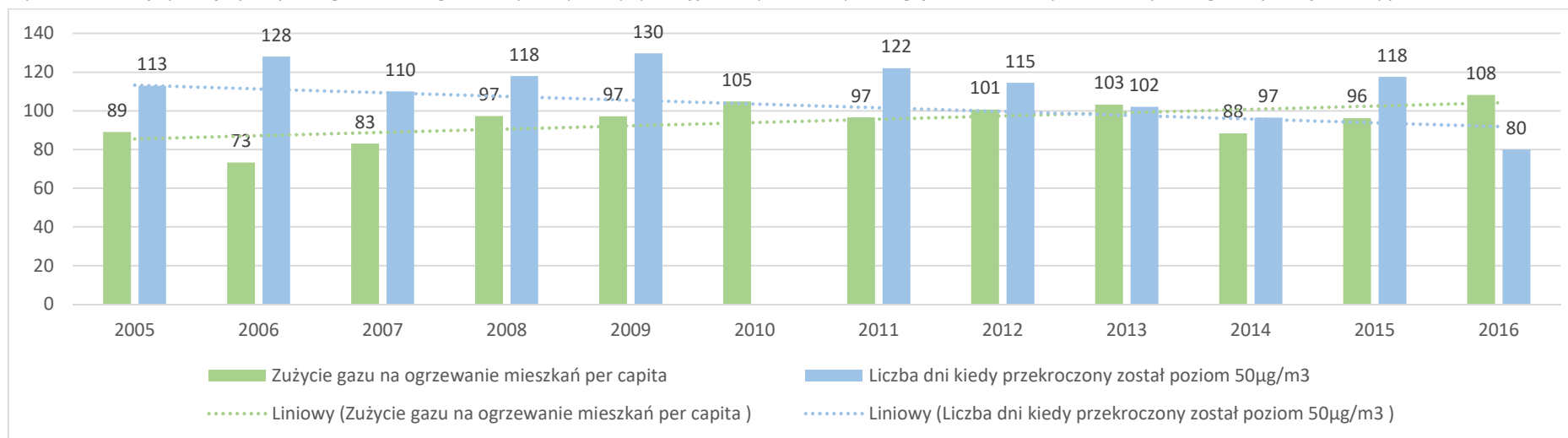
Analizując dane za lata 2005 - 2017, obrazujące liczbę dni, kiedy odnotowano przekroczenie dopuszczalnej średniodobowej normy dla PM10 (stężenie PM10 >50 µg/m³), można wskazać na wyraźny trend spadkowy, który świadczy o poprawie stanu jakości powietrza (choć nadal są to poziomy dalece przekraczające dopuszczalną normę 35 dni w roku).

Wykres 6 Liczba dni, dla których odnotowano przekroczenie dopuszczalnej średniodobowej normy dla PM10 (stężenie PM10 >50 µg/m³)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ *2010r. nastąpiła likwidacja dotychczas funkcjonującej stacji, stąd brak jest pełnowartościowych danych dla tego roku.

Wykres 7 Korelacja pomiędzy zużyciem gazu na cele grzewcze per capita a poprawą jakości powietrza pod względem liczb dni z przekroczonym 24-godzinnym stężeniem pyłu PM10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ oraz GUS BDL

Dopuszczalna liczba dni, kiedy możliwe jest przekroczenie poziomu średniodobowego stężenia dla pyłu PM10 wynoszącego do 50 µg/m³, to 35 razy w roku. W latach 2005 – 2009 liczba dni z odnotowanym przekroczeniem poziomu średniodobowego stężenia dla pyłu PM10 wynosiła średnio 120 dni. Natomiast w latach 2011 – 2016 było to już 105 dni. Warto zauważyć, że w 2015 r. nastąpiło przecięcie się obu linii trendu, co sugeruje, iż jeśli zostanie on utrzymany – jakość powietrza prawdopodobnie będzie ulegała stopniowej poprawie, przy jednoczesnym wzroście wykorzystania gazu na cele grzewcze (opinia uzyskana w ramach wywiadu TDI z przedstawicielem Urzędu Miasta w Nowym Sączu, który wskazał na zdecydowaną poprawę stanu jakości powietrza - zwłaszcza w ciągu ostatnich kilku lat). Potwierdza to analiza średniorocznych stężeń dla pyłu PM10. Wartość dopuszczalna średnioroczna wynosi 40 µg/m³. W latach 2005 – 2009 stężenia średnioroczne oscylowały w granicach 52 µg/m³, podczas gdy w latach 2011-2017 – 47 µg/m³. Ostatnie dwa lata analizy, a więc 2016 i 2017 to wynik wynoszący odpowiednio 42 i 42 µg/m³ (a więc na granicy dopuszczanego stężenia średniorocznego dla pyłu PM 10).

Aktualny stan jakości powietrza strefy małopolskiej wg oceny jakości powietrza w ramach monitoringu WIOŚ w Krakowie

„Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2017 roku” (WIOŚ Kraków 2018), wskazuje, że **w 2017 r. na żadnej stacji pomiarowej w województwie małopolskim nie została dotrzymana liczba dni z dopuszczalnym stężeniem dobowym wyższym od 50 µg/m³. Przekroczenia dotyczyły także stężeń średniorocznych**, stąd zarówno w przypadku stężeń 24-godz., jak i rocznych, strefa małopolska została zaliczona do klasy C pod kątem kryterium ochrony zdrowia dla pyłu PM10. Przynależność do klasy C oznacza w powyższych przypadkach przekroczenia dopuszczalnych standardów jakości powietrza, a tym samym konieczność określenia obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, opracowania lub aktualizacji programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych.

Przyjęte dokumenty strategiczne w zakresie poprawy jakości powietrza

- *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Nowego Sącza* przyjęty uchwałą Rady Miasta Nowego Sącza Nr XV/149/2015 z dnia 15 września 2015 r.
- Uchwała Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” zmienionej uchwałą Nr VI/70/11 z dnia 28 lutego 2011 r. oraz uchwałą Nr XLII/662/13 z dnia 30 września 2013 r.
- Uchwała Nr XXXVIII/373/2017 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 21 marca 2017 roku w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych, w których zastosowano niskoemisyjne źródła ogrzewania oraz określenia warunków korzystania ze zwolnienia (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego z 2017r. poz. 2672).
- Uchwała Nr LI/537/2018 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 23 stycznia 2018 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLIV/433/2017 Rady Miasta Nowego Sącza z dnia 12 września 2017 r., w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania dotacji na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych i wyodrębnionych lokalach mieszkalnych w ramach projektu „Poprawa Jakości Powietrza Dla Miasta Nowego Sącza - Etap II”

Działania podejmowane przez samorząd lokalny

Miasto od 2014 r. podejmuje nieprzerwanie działania zmierzające do ograniczenia emisji niskiej, głównie poprzez pozyskiwanie funduszy na wymianę przestarzałych źródeł ciepła przez osoby indywidualne (a także w budynkach użyteczności publicznej). Początkowo środki były pozyskiwane z programu

NFOŚiGW KAWKA - Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii. W latach 2014-2016 udało się wymienić ok 540 przestarzałych kotłów u mieszkańców indywidualnych, z czego ok. 90% to albo podłączenia do sieci gazowej, albo wymiany na nowoczesne kotły gazowe (w pozostałych przypadkach nastąpiło podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej, lub - jeśli zaszła sytuacja, w której nie było technicznej ani finansowej możliwości wykonania takiego podłączenia – zamiana polegała na zakupie nowego kotła węglowego spełniającego wymogi dotyczące ekoprojektu zgodnie z §4 pkt 1 lit. a) i b) uchwały Nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego z 2017 r. poz. 787).

W 2016 r. realizowany był Program Priorytetowy "Jawor", finansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. Program dotyczył termomodernizacji budynków jednorodzinnych o powierzchni docieplanej poniżej 600 m², zakres prac: ocieplenie ścian budynków, ocieplenie dachów, stropodachów, stropów nad ostatnią kondygnacją, ocieplenie ścian piwnic, stropów piwnic, wymiana okien, drzwi zewnętrznych.

Nowy Sącz pozyskał również środki w ramach projektu „Poprawa jakości powietrza dla Miasta Nowego Sącza – Etap II”, finansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 4 *Regionalna polityka energetyczna*, Działanie 4.4 *Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza*, Poddziałanie 4.4.2 *Obniżenie poziomu niskiej emisji – SPR*. Do końca 2019 r zostanie wymienionych 200 kotłów (aktualnie wymieniono już 185 szt.) i praktycznie, poza jednym przypadkiem, są to wymiany na niskoemisyjne piece gazowe. Inne działania zachęcające mieszkańców do podjęcia decyzji w zakresie wymiany źródeł ciepła to możliwość zwolnienia od podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych, w których zastosowano niskoemisyjne źródła ogrzewania – co ma zastosowanie do jednorodzinnych budynków mieszkalnych, w stosunku, do których obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości zaistniał przed dniem 30 czerwca 2017 roku, obowiązuje to do 31 grudnia 2020 roku. Do tego dnia podatnicy mają możliwość złożenia stosownych dokumentów niezbędnych do uzyskania prawa do zwolnienia podatkowego określonego w uchwale. Po upływie ww. terminu wynikające z uchwały zasady korzystania ze zwolnienia od podatku będą nadal obowiązywać, jako prawa nabyte.

Ponadto - Miasto Nowy Sącz ogłosiło nabór wniosków w 2018 roku o udzielenie dotacji celowej dla osób fizycznych na dofinansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska, realizowanych na terenie miasta Nowego Sącza, których przedmiotem jest zakup i montaż instalacji kolektorów słonecznych.

Na terenie gminy pozostało jeszcze około 3500 – 4000 piecy do wymiany. Podobne jak w poprzednio zakończonych programach –mieszkańcy w zdecydowanej większości (około 90%)deklarują chęć wymiany na piece gazowe). Jeśli tylko w kolejnych latach pojawią się możliwości pozyskania środków na takie cele, gmina będzie starała się je pozyskać.

Pomimo podejmowanych działań znaczącą rolę odgrywają jeszcze lokalne warunki ukształtowania terenu i warunki pogodowe. Jak wskazał przedstawiciel Urzędu Miasta\ - Nowy Sącz położony jest w kotlinie, co sprzyja zastojowi mas powietrza i utrudnia ich wymianę, jest to odczuwalne przede wszystkim zimą, kiedy nastąpi zjawisko inwersji temperaturowej. Na to nakłada się jeszcze inne lokalne uwarowanie wynikające z otoczenia miasta gminami, które nie

podejmowały tak intensywne działania zmierzających do ograniczenia emisji niskiej – co przy złych warunkach wietrznych jest przyczyną napływu zanieczyszczeń spoza terenu miasta.